



LUNDS
UNIVERSITET

”Öresundsbron är en symbol för möjligheter och drömmar”

- En narrativ analys av fyra opinionstexter om Öresundsbron från 2020

Emilio Garro
Kandidatuppsats i Europastudier
VT21
Handledare: Ryszard Bobrowicz

ABSTRACT

This text is a narrative analysis of four opinion-based texts associated to the symbolic meaning of the Øresund Bridge between Sweden and Denmark. All four texts were written in Swedish newspapers in connection to the twentieth anniversary of the inauguration of the bridge. The primary purpose of the study is identifying which symbolic narratives are formulated in the four texts and in the analysis comparatively analyze the differences and similarities of the identified narratives. The methodological structure of the analysis will be chronologically categorized in three sub chapters and finalized by a chapter with a reflecting summary. Secondly, the aim of the study is to discuss how, and in what capacity, the texts and their symbolic narratives can be placed in the historical and cultural context of the Øresund Bridge and the Øresund region. This will be done in a finalizing discussion-based chapter and with the help of a thoroughly presented theoretical chapter. Based on the analysis, six main narratives can be identified in the four texts. The first narrative being the symbolic importance of the Øresund Bridge to Malmö's identity transformation, the second being the bridge as symbol for a failed vision of open borders, the third being the bridge as a symbol for a created transnational region, the fourth being the bridge as a symbol for a dysfunctional regional collaboration and finally the sixth being the importance of the bridge as a symbolic link from Sweden to the rest of Europe.

Keywords: Øresund Bridge, Malmö, narrative analysis, regional identity, symbolism

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

<u>1. INLEDNING</u>	1
1.1 SYFTE	1
1.2 DISPOSITION	2
1.3 TIDIGARE FORSKNING	2
<u>2. TEORI</u>	4
2.1 HISTORISK KONTEXTUALISERING AV ÖRESUNDSBRON	4
2.2 BRON SOM SYMBOL	6
2.3 KOLLEKTIV IDENTITET	7
2.3.1 FÖRESTÄLLDA GEMENSKAPER.....	8
2.3.2 BANAL NATIONALISM	8
<u>3. METOD</u>	10
3.1 NARRATIV ANALYS.....	10
3.2 KOMPARATIVA STUDIER	12
3.3 ANALYSENS BESTÅNDSDELAR-TIDSMÄSSIG UPPDELNING	13
<u>4. MATERIAL OCH AVGRÄNSNING</u>	15
4.1 TEXT 1	15
4.2 TEXT 2	15
4.3 TEXT 3	16
4.4 TEXT 4	16
<u>5. ANALYS</u>	17
5.1 DÅTID	17
5.2 NUTID	21
5.3 FRAMTID.....	23
5.4 NARRATIVA SLUTSATSER OCH KOMPARATIVA REFLEKTIONER	25
<u>6. AVSLUTANDE DISKUSSION</u>	29
<u>7. FÖRSLAG PÅ VIDARE FORSKNING</u>	33
<u>BIBLIOGRAFI</u>	34

1. Inledning

Den första juli 2000 invigdes Öresundsbron med pompa, ståt och kungligt besök,¹ men drömmarna, visionerna och berättelserna om vad en fast förbindelse mellan Sverige och Danmark skulle innebära började långt tidigare än så.² Öresundsförbindelsen har varit föremål för projicering av drömmar, visioner och politiska syften i minst 100 år och många gånger är det inte nödvändigtvis de praktiska funktionerna som diskuterats eller lyfts fram, det är snarare de symboliska värdena som varit ämne för diskussion.³ Det som ofta står i fokus är de symboliska värdena som vi inte alltid kan ta på och som därmed ofta upplevs som mycket abstrakta.

Den första juli 2020 fyllde så Öresundsbron tjugo år och det gav upphov till flera jubilerande opinionstexter som skulle belysa Öresundsbrons brister eller fördelar, betydelse eller icke-betydelse, men framförallt användes Öresundsbron, som så många gånger tidigare, som en symbol som passade perfekt att projicera samhällsutvecklingar, politiska framtidsvisioner, kollapsade regionala samarbeten eller frågan om svensk vs dansk nationalidentitet. I detta arbete har jag valt ut fyra opinionstexter som alla skrevs i samband med brons tjugoårsdag den första juli 2020. För att på ett tydligt sätt kunna dekonstruera deras betydelse kommer en narrativ analys appliceras på texterna. Kort sammanfattat är syftet med studien att identifiera vilka narrativ, eller berättelser, som formuleras i de fyra utvalda texterna. Tillsammans med ett genomarbetat teorikapitel kommer dessa narrativ sedan placeras in i en historisk kontext och djupare analyseras i en avslutande diskussion.

1.1 Syfte

Syftet med uppsatsen är som sagt att identifiera vilka narrativ, eller berättelser, som är formulerade i de fyra utvalda opinionstexterna som skrevs i samband med att Öresundsbron firade tjugo år i juli 2020. Genom att utgå från tjugoårsjubileumet av brons öppnande får jag möjlighet att identifiera berättelser om Öresundsbrons betydelse i såväl dåtid och nutid som

¹ Markus Idvall och Anna Palmehag, ”Checkpoint 2020: inledning”, I *Checkpoint 2020: Människor, gränser och visioner i Öresundsbrons tid*, redigerad av Markus Idvall, Anna Palmehag och Johan Wessman, 11–17. Lund och Göteborg: Centrum för Öresundsstudier och Makadam förlag, 2020. s. 8

² Fredrik Nilsson, ”När en timme blir tio minuter - En studie av förväntan inför Öresundsbron” (Lund: Historiska Media, 1999) 1999, s.138

³ Markus Idvall och Anna Palmehag, ”Checkpoint 2020: inledning”, s. 11–12

framtid. Arbetets primära syfte är således att identifiera och presentera vilka olika narrativ som ges uttryck i de fyra utvalda texterna, samt komparativt analysera de olika texternas narrativ och identifiera likheter och skillnader baserat på tre tidsmässiga underkategorier: dåtid, nutid och framtid. Arbetets sekundära syfte är sedan att, med hjälp av ett omfattande teorikapitel, diskutera och placera in texternas narrativ i en större historisk och kulturell kontext.

1.2 Disposition

För att kunna genomföra en tydligt strukturerad analys är textens disposition en central del av arbetet. Tanken är att strukturen ska göra det enkelt att steg för steg följa arbetet och därmed få den förkunskap som krävs för att förstå den analytiska delen av arbetet. Arbetet är inledningsvis uppbyggt på ett omfattande teorikapitel som kommer innehålla dels en historisk kontextualisering, dels en definiering av de teoretiska ramverk som är behjälpliga för uppsatsens analys och framförallt avslutande diskussion. Vidare följer ett metodkapitel, bestående av en djupare introduktion av narrativ analys och komparativ metod, samt en presentation av analysens metodologiska kategorisering. Metodkapitlet följs av en kortare diskussion om arbetets material, urval och begränsningar. Analyskapitlet struktureras sedan i tre huvudsakliga underkapitel; **dåtid**, **nutid** och **framtid**, och avslutas med ett sammanfattande underkapitel som syftar till att dels sammanställa analysens narrativa resultat, dels komparativt jämföra de identifierade narrativen. Avslutningsvis kommer arbetet summeras utifrån syftet i ett kortare diskussionskapitel för att, tillsammans med det djupgående teorikapitlet, diskutera texternas identifierade narrativ utifrån en större historisk kontext. Arbetet avslutas med ett kort förslag på vidare forskning inom ämnesområdet.

1.3 Tidigare forskning

För att placera arbetet i en större forskningstradition är det relevant att diskutera och presentera några andra studier som publicerats inom liknande områden. Det har publicerats flera intressanta arbeten som använder Öresundsbron som huvudsakligt studieobjekt utifrån forskningsområden som marknadsföring, strategisk kommunikation, socialantropologi, företagsekonomi och klimatstudier. Inom statsvetenskapen skrev professorn Gregg Bucken-Knapp en intressant text om gränssamarbete och vad Öresundsbron gjort för nationell och

regional identitet i Öresundsregionen.⁴ På temat identitet och geografi skrev den finska geografen Anssi Paasi år 2003 en artikel om regional identitet som fenomen där han använde sig av Öresund som ett exempel på hur moderna konstruktioner utmanar våra tidigare föreställningar om geografisk identitet.⁵ Öresundsbron har även varit föremål för intressanta texter inom marknadsföring och så kallad place marketing. Den nederländske professor Gert-Jan Hospers publicerade exempelvis år 2005 artikeln *Borders, Bridges and Branding: The Transformation of the Øresund Rgion into an Imagined Space* där han diskuterar Öresundsregionen som föreställd region utifrån ett marknadsföringsperspektiv⁶. Ett annat exempel på Öresundsbron som studieobjekt för place marketing är Gary Warnaby och Dominic Medways artikel från 2008 där de analyserar broars marknadsföringsmässiga egenskaper och använder Öresundsbron som ett lyckat exempel för god place marketing.⁷ Avslutningsvis bör även den svenska etnologen Orvar Löfgren och hans studie om det etnologiska skapandet av en transnationell region nämnas. I artikeln *Island Magic and the Making of a Transnational Region* från 2007 diskuterar Löfgren Öresundsbrons uppkomst och dess bidragande effekt till skapandet av den artificiella regionen Öresund.⁸

⁴ Gregg Bucken-Knapp, "Testing Our Borders: Questions of National and Regional Identity in the Øresund Region", *Journal of Baltic Studies*, Vol. 33, No. 2, Special Issue - Baltic Sea Region: Territoriality, Multilevel Governance and Cross-border Networks (summer 2002), pp. 199-219

⁵ Anssi Paasi, "Region and place: regional identity in question", *Progress in Human Geography* 27,4 (2003), pp. 475-485.

⁶ Gert-Jan Hospers, "Borders, Bridges and Branding: The Transformation of the Øresund Region into an Imagined Space", *European Planning Studies*, Vol. 14, No.8, (September 2006), pp. 1015-1033.

⁷ Dominic Medway & Gary Warnaby, "Bridges, place representation and place creation", *Royal Geographical Society* 40.4, (2008), pp. 510-519

⁸ Orvar Löfgren, "Island Magic and the Making of a Transnational Region", *The Geographical Review*, Vol. 97, (April 2007), pp. 244-259.

2. Teori

För att på ett djupgående och vetenskapligt sätt kunna knyta an analysen till mitt syfte är ett väl genomarbetat teoretiskt kapitel av stor vikt. För att vidare kunna dra vetenskapliga slutsatser av den analys som kommer genomföras i detta arbete är det viktigt att placera de fyra utvalda texterna i en större teoretisk kontext. Tanken med detta kapitel är därför att kunna ge en vetenskaplig teoretisk bas för att texternas narrativ ska kunna diskuteras i den avslutande diskussionen. Kapitlet kommer struktureras genom en inledande historisk kontextualisering om Öresundsbron, för att sedan fortsätta in i de två huvudsakliga teoretiska ramverken som arbetet kommer vila på. De kommer presenteras i form av två avsnitt som döpts till ”Bron som symbol” och ”Kollektiv identitet”. ”Bron som symbol” kommer i huvudsak ligga som teoretisk till grund för arbetets analys, medan ”Kollektiv identitet”, tillsammans med den historiska kontextualiseringen, kommer ligga som en teoretisk grund för den avslutande diskussionen. Syftet med kapitlet är därmed, förutom att placera in analysen av de fyra utvalda texterna i en större teoretisk kontext, att ge den teoretiska förståelse som krävs för att såväl analysen som den avslutande diskussionen ska vara förståelig.

2.1 Historisk kontextualisering av Öresundsbron

I sin bok *När en timme blir tio minuter* beskriver Fredrik Nilsson Öresundsförbindelsen som ett 100-årigt trafikprojekt som genom alla år fungerat som en symbol för framtiden och framtidsvisioner. Redan år 1889 lades det första förslaget på en ny Öresundsförbindelse fram. Det var den svenske ingenjören Rudolf Liljekvist som föreslog att det skulle byggas en undervattensbro som skulle sammankoppla städerna Helsingör och Helsingborg.⁹ Sedan dess har flera förslag förts fram och den 23 mars 1991 skrev Sverige och Danmark slutligen under ett avtal om att bygga en fast Öresundsförbindelse, fast då mellan Malmö och Köpenhamn. Drygt nio år senare, den första juli 2000, stod Öresundsbron redo för invigning.¹⁰

När bron invigdes den första juli 2000 var en av de uttalade visionerna att göra Öresundsregionen till en homogen transnationell region, såväl kulturellt som politiskt. Begrepp som ”öresundska” och ”öresundsbo” var vanligt förekommande under 90- och 00-talet och var uttryck för den politiska vilja som fanns om att inte bara skapa en ny geografisk region, utan

⁹ Nilsson, ” *När en timme blir tio minuter - En studie av förväntan inför Öresundsbron*” s.138

¹⁰ Markus Idvall och Anna Palmehag, ”Checkpoint 2020: inledning”, I *Checkpoint 2020: Människor, gränser och visioner i Öresundsbrons tid*, redigerad av Markus Idvall, Anna Palmehag och Johan Wessman, 11–17. Lund och Göteborg: Centrum för Öresundsstudier och Makadam förlag, 2020. s. 8

också en ny regional identitet. Öresundsbron fungerade med andra ord inte bara som en fysisk förbindelse, utan också som en symbolisk metafor mellan två städer som tillhör olika länder, men utgjorde samma konstruerade region. Femton år senare var dock de svenska drömmarna om ett Öresunds-universitet eller ett enat Öresunds-språk förlegade och nedlagda. Istället började den danska sidan plats-marknadsföra regionen som *Greater Copenhagen*.¹¹ Den nederländske geografen Gert-Jan Hospers var en av de som i sin studie konstaterade att Öresundsregionen var ett artificiellt konstruerat projekt av en liten grupp politiker som inte speglades av majoriteten av medborgarna. Han menade att Öresundsbron som länk var essentiell i skapandet av en imaginär region som egentligen inte var etablerad hos invånarna.¹²

”När beslutet togs satt Malmö i en ohyggligt svår sits, med väldigt hög arbetslöshet. Bron i sig står där som en fysisk förbindelse, men också som en katalysator som fick oss att tänka om och göra allt som behövdes göras. Den fick en gammal industristad att känna sig som en del i ett större sammanhang”¹³

Öresundsbron har inte bara fungerat som en politisk symbol för skapandet av en transnationell region, den har också varit en tydlig symbol för Malmös moderniseringsprocess och bilden av staden som en stad i förändring och framåtrörelse. Citatet ovan från Ilmar Reepalu, dåvarande kommunalråd i Malmö stad, är ett tydligt exempel på hur bron används som en symbol för ett Malmö i utveckling. När Reepalu beskriver bron som en ”katalysator som fick oss att tänka om och göra allt som behövdes göras”, syftar han visserligen på den fysiska och konkreta aspekten av att Öresundsbron tvingade Malmö till modernisering och utveckling, men han syftar lika mycket på den imaginära bilden av Malmö som en stad som hade halkat efter och fick, genom Öresundsbron, möjligheten till modernisering och internationalisering. Öresundsförbindelsen blev en tydlig länk till kontinentala Europa och i förlängningen till resten av världen, inte bara fysiskt utan också imaginärt och symboliskt.¹⁴

Den imaginära tanken om en Öresundsförbindelse har dock väckt åsikter, känslor och debatt långt innan invigningen i juli 2000. Under 1900-talet blev förbindelsen och sedan planerna på

¹¹ Jesper Falkheimer, ”Från Öresundsregionen till Greater Copenhagen”. I *Checkpoint 2020: Människor, gränser och visioner i Öresundsbrons tid*, redigerad av Markus Idvall, Anna Palmehag och Johan Wessman, 57–69. Lund och Göteborg: Centrum för Öresundsstudier och Makadam förlag, 2020. s.63

¹² Borders, Bridges and Branding: The Transformation of the Øresund Region into an Imagined Space s.1028

¹³ Ilmar Reepalu, ”Skåne förlorare efter tio år med bron”. Intervjuad av Mattias Magnusson, *Svenska Dagbladet*, 1 juli, 2010.

¹⁴ Johan Wessman. ”Tjugo år med bron: epilog”. I *Checkpoint 2020: Människor, gränser och visioner i Öresundsbrons tid*, redigerad av Markus Idvall, Anna Palmehag och Johan Wessman, 203–219. Lund och Göteborg: Centrum för Öresundsstudier och Makadam förlag, 2020.s. 203–205

den faktiska bron en symbol för en tydlig vision som dels syftade till att knyta starkare band mellan länderna, dels till skapandet av en ny transnationell region.¹⁵ Markus Idvall och Anna Palmehag skriver i boken ”*Checkpoint 2020*” att Öresundsbron redan när den höll på att byggas var föremål för olika visioner och idéer om var den skulle byggas, hur den skulle se ut och vad den skulle kunna betyda för framtiden. De menar att bron ända sedan den började byggas blev fokuspunkt för diskussioner bland såväl politiker och beslutsfattare som journalister och forskare. Även om själva bron sällan egentligen var huvudfokus för diskussionerna har den kommit att bli en symbol och ett diskussionsunderlag för allt från frågor om regionalitet och nationalism till näringsliv och ekonomi.¹⁶ Symbolanvändandet av broar generellt och Öresundsbron specifikt är något som kommer diskuteras vidare i det kommande underkapitlet ”Bron som symbol”.

2.2 Bron som symbol

Att projicera abstrakta visioner, tankar eller idéer på fysiska ting är något som gjorts i tusentals år. Inom samhällsvetenskapen var det socialantropologin som började använda det flitigt under 1970-talet med allt från Victor Turners teorier om symboliseringens betydelse för sociala processer, till Claude Lévi-Strauss strukturalistiska system av symbolisk kommunikation.¹⁷ I detta arbete kommer det dock i huvudsak fokuseras på projicerandet av idéer och visioner på, och det symboliska användandet av, broar i allmänhet och Öresundsbron i synnerhet.

I sin bok *Bridges that Changed the World* skriver den tyska författaren Bernhard Graf om brons historiska funktion som symbol för olika former av politiska eller kulturella visioner, ibland som en sammanförande kraft, ibland som en splittrande. Han menar att oavsett syfte har bron som objekt varit en tacksam symbol att använda eftersom den är så tydlig i sin betydelse. Att ”brobyggande”, på engelska ”bridging”, är en välanvänd metafor som är ett bra exempel på när bron används som en positiv symbol med konnotationer som förlåtelse, att föra människor samman eller skapa goda relationer. Graf menar att den enande dimensionen ofta är den som lyfts fram i användandet av bron som en symbol, men att man därmed förbiser att bron faktiskt också har en separerande funktion.¹⁸

¹⁵ Nilsson, ”När en timme blir tio minuter - En studie av förväntan inför Öresundsbron” s. 9

¹⁶ Checkpoint 2020, 2020, s.11-12

¹⁷ ”Symbolantropologi”, *Nationalencyklopedin*, hämtad: 7 maj, 2021. <http://www-ne-se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/symbolantropologi>

¹⁸ Bernhard Graf. ”*Bridges that changed the world*”. (München: Prestel Verlag, 2005) s. 9–10.

Det finns flera exempel på användandet av Öresundsbron som symbol. Eurovision Song Contest använde sig av Öresundsbron när Sverige var värd för tävlingen 2013, då som symbol för Sveriges band till resten av Europa.¹⁹ Det svenska reseföretaget Visit Skåne betonar också den symboliska aspekten av Öresundsbron i presentationen av bron som sevärdhet på sin hemsida²⁰ och det walesiska rockbandet Manic Street Preachers använder sig av Öresundsbron som en symbol i sin låt *Walk Me to the Bridge*.²¹ Även i de fyra utvalda texterna från 2020 används Öresundsbron på olika sätt som en symbol och en representation för en större berättelse. Oavsett om det är i form av vad Öresunds bron *har* betytt, vad den *skulle ha* betytt eller vad den *kommer* betyda så blir Öresundsbron, precis som bland annat Graf menar att broar ofta blir, ett objekt som är tacksamt att projicera politiska eller kulturella visioner eller tankar på.

2.3 Kollektiv identitet

Identitetsbegreppet är en viktig del av detta arbete kommer därför vara en tung del av teorikapitlet. Det ska poängteras att identitet är ett begrepp som kan vara svårt att navigera sig i och därför har jag valt att i huvudsak fokusera på kollektiv identitet. Bo Petersson och Alexa Robertson väljer att beskriva relevansen för studier av kollektiv identitet genom fem nyckelkomponenter: ”Dessa är att identiteter är sociala konstruktioner, de är enbart meningsfulla i kontext; de motiverar till gemensam handling; de är multipla och flerdimensionella; de artikuleras i gränsytan mellan Oss och Dem”.²² Genom att ha dessa fem utgångspunkter blir det möjligt att argumentera för värdet av att studera kollektiva identiteter inom såväl politik och statsvetenskap som sociologi och humaniora. Att förstå kollektiva identiteter är en viktig teoretisk bas för att kunna identifiera och analysera de narrativ om Öresundsbron som formuleras i de fyra utvalda texterna.

För att uppnå tydlighet och struktur i den stora begreppsram som identitetsstudier innebär har jag valt att utgå från kollektiv identitet relaterat till teorier om nationalism, eller nationella gemenskaper. De två specifika teorierna som kommer kontextualiseras i detta kapitel och

¹⁹ *Eurovision Song Contest 2013 - Grand Final - Full Show*.

²⁰ “The Øresund Bridge”, *Visit Skåne*, hämtad 2 maj, 2021. <https://visitskane.com/sv/classic-attractions/oresund-bridge>

²¹ Andrew Trendell, ”Manic Street Preachers unveil new video, announce futurology details”. *Gigwise*, 28 april, 2014.

²² Petersson, Bo & Robertson, Alexa. *Identitetsstudier i praktiken*. Malmö: Författarna och Liber AB, 2003, s. 7–8

användas i analysen är Benedict Andersons teori om föreställda gemenskaper och Michael Billigs teori om banal nationalism. Dessa två teorier kommer bilda den teoretiska grund som den avslutande diskussion kommer vila på och utgå från i arbetet att försöka placera in texternas narrativ i en historisk och kulturell kontext.

2.3.1 Föreställda gemenskaper

Socialantropologen Benedict Andersons verk *Imagined Communities* är en viktig komponent för att förstå kollektiv identitet som en strukturell konstruktion. Anderson menar att nationella gemenskaper, i förlängningen alla gemenskaper, är mentalt konstruerade för att vi ska kunna känna samhörighet. Föreställningen om att två människor från samma land som aldrig träffats skulle känna gemenskap genom sin nationella tillhörighet menar Anderson helt enkelt är påhittad. Oavsett storlek på nation eller region, kommer medborgarna aldrig träffa, och än mindre lära känna, resterande medborgare i det geografiska området. Trots det menar Anderson att det skapas en konstruerad tanke om gemenskap med övriga medlemmar, det han kallar för föreställda gemenskaper.²³

”It is imagined because the members of even the smallest nation will never know most of their fellow-members, meet them, or even hear of them, yet in the minds of each lives the image of their communion.”²⁴

Även om Benedict Anderson, som visat i citatet ovan, i huvudsak syftar till nationell identitet är det fullt möjligt att relatera teorin om föreställda gemenskaper till såväl regional som lokal identitet. Anderson poängterar att alla former av geografiska gemenskaper som inte innefattar personlig kontakt är imaginära, och kanske även de som gör det.²⁵ Andersons bidrag till detta arbete är viktigt för att förstå hur identiteter, såväl nationella som regionala, produceras och reproduceras.

2.3.2 Banal nationalism

Ett annat viktigt bidrag till detta arbete är den brittiske psykologen Michael Billig och hans teori om banal nationalism. Billig menar att den social-psykologiska nationalismforskningen, med bland annat Benedict Anderson och Ernest Geller i spetsen, tidigare helt hade missat ’varje dag’-aspekten av skapandet och återskapandet av nationella identiteter. Han forskade därför

²³ Benedict Anderson, *”Imagined Communities”*. (London: Verso, 2016) s. 6

²⁴ Ibid, s. 6

²⁵ Ibid, s.7–8

vidare i ämnet och landade tillslut i vad han kallade för banal nationalism.²⁶ Banal nationalism grundar sig kort sammanfattat i att det huvudsakliga reproducerandet av nationella gemenskaper skapas i det vardagliga livet. Vi blir konstant påmind om vår nationella tillhörighet genom flaggor, symboler, emblem eller andra små nationella markörer.²⁷ Just temat om symboler och betydelsen vi fäster vid materiella ting är något som återkommer i Billigs teori om banal nationalism. Billig menar nämligen att symboler och dess konstruerade betydelser inte bara innefattar fysiska symboler som flaggor eller sköldar, utan de kan också tas uttryck genom byggnader, sånger eller i nyheter som utrikes- och inrikesnyheter.²⁸ Hans syn på nationalism grundar sig i ett othoring-perspektiv där man definierar vem man är, i detta fall genom sin nationella identitet, genom att först definiera vem man inte är, i detta fall genom att definiera vilken nationella identitet man inte tillhör. Att spegla oss i andra menar Billig är ett sätt för oss att konstruera vår egen identitet, både i ett microperspektiv som individer och i ett makroperspektiv som samhälle.²⁹

En av de viktigaste aspekterna av Billigs teori är, som redan nämnt, vardagen. Han menar att vi varje dag undermedvetet blir påmind om vilken nationella samhörighet vi ska tillhöra och att det berättas för oss att vi ska tillhöra en specifik nationell gemenskap eftersom vi har nationaliteten svensk och bor i Sverige.³⁰ I en transnationell region som Öresund blir den vardagsnationalism synnerligen påtaglig, inte minst för de människor som exempelvis bor i Sverige men jobbar Danmark. För de människor som bor i en sådan region som så tydligt korsar nationsgränser kan vardagliga påminnelser om nationalitet upplevas som ganska märkliga. Samtidigt, som nämnt ovan i den historiska kontextualiseringen, har Öresundsbron under hela sin historia omgetts av ett narrativ om att danskar och svenskar är olika, med olika kulturer, olika värderingar och olika syn på hur livet bör levas.

²⁶ Michael Billig, *"Banal Nationalism"* (London: Sage, 1995)

²⁷ Ibid, s. 12

²⁸ Ibid, s. 98–99

²⁹ Ibid, s. 162–163

³⁰ Ibid, s.11–12

3. Metod

Eftersom arbetets huvudsyfte är att identifiera narrativ, eller berättelser, om Öresundsbrons betydelse är den narrativa dimensionen av metoden självklar. I det här metodkapitlet kommer en djupgående beskrivning av en narrativ analys presenteras, tillsammans med hur det rent praktiskt kommer användas i det här arbetet. Vidare kommer en kortare genomgång av komparativa studier presenteras eftersom den komparativa aspekten av analysen är en viktig del av arbetets primära syfte. För att ge en tydlig förståelse för analysens struktur kommer metodkapitlet avslutningsvis bestå av ett kort underkapitel där den metodologiska kategoriseringen presenteras och diskuteras.

3.1 Narrativ analys

Eftersom textens huvudsyfte är att identifiera vilka olika berättelser, eller narrativ, som finns i de fyra utvalda texterna är en narrativ analys ett självklart val av metodologiskt verktyg. Inom narrativ teori är nämligen just berättelsen en nyckelkomponent att identifiera. Genom att använda sig av den narrativa analysens metodologiska beståndsdelar blir det möjligt att, genom att se diskursen om Öresundsbrons betydelse som berättelser, förstå dess struktur och i förlängningen dess mening. Det här kapitlet kommer bestå av en kortare historisk kontextualisering av den narrativa forskningen, en djupare genomgång av vilka teoretiska ramverk som är viktiga ha som utgångspunkt när man gör en narrativ analys, samt en specifik presentation av hur metoden ska användas i analysen av de fyra texterna.

Historiskt kommer metoden att identifiera narrativ och berättelser ursprungligen från historiker som ville skapa ordning i det kaos som man upplevde det förflutna som. För att komplettera de luckor och hål som fanns i historieskrivandet gjorde man om sitt källmaterial till berättelser genom det som kom att kallas för *the narrative mode*. Den samhällsvetenskapliga och humanistiska forskningens utveckling medförde sedan att narrativ analys blev populär även inom andra forskningsfält som statsvetenskap, sociologi, lingvistik och psykologi och idag är narrativ analys en vedertagen metod för att bedriva samhällsvetenskaplig eller humanistiska forskning.³¹

³¹ Alexa Robertson, "Narrativanalys" i Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys, redigerad av Göran Bergström och Kristina Boréus. (Lund: Studentlitteratur, 2005), s. 222

Det som gör, och framförallt gjorde, begreppet narrativ så annorlunda är att det står relativt långt ifrån tidigare etablerade termer som empiri, kvantitativ datainsamling eller generella mönster. Istället fokuserar narrativet på själva berättelsen om ett specifikt ämne och tolkning och subjektivitet blir därmed viktiga och värdefulla aspekter av arbetet. Det var först när forskare från fyra olika skolor började sammanfläta sina tankar med varandra som det narrativa arbetssättet fick legitim ställning inom forskningen. Att bakgrunden för narrativ analys är så spretig och kommer från så många olika håll gör dock, menar forskaren Catherine Riessman, att det inte finns någon entydig, tydligt formulerad narrativ teori. Bergström och Boréus menar att detta kan vara en styrka för den som vill använda den narrativa metoden. De föreslår att man kan se på narrativ som en typ av vetenskaplig verktygslåda som forskaren kan plocka ganska fritt och bekymmerslöst från för att använda på sitt specifika material.³²

Den teoretiska utgångspunkten är en viktig aspekt när man ska göra en narrativ studie, vilket belyses genom att det är det som forskare inom narrativ teori tenderar att vara mest överens om. De menar nämligen att vi strukturerar våra erfarenheter och upplevelser genom narrativ och att det därför faller sig naturligt för oss att studera samhällsvetenskapliga eller humanistiska ämnesområden på liknande sätt.³³ En central aspekt för att förstå narrativets teoretiska ramverk är influenserna som finns från strukturalismen och postmodernismen. Det är genom strukturalismen som uppdelningen och identifieringen av en berättelses struktur kommer. Att identifiera olika beståndsdelar av ett narrativ var något som Vladimir Propp gjorde i sitt verk *Morphology of Folktale* från 1928 och som sedan förfinats och utvecklats genom exempelvis termen narratologi. Postmodernismen är också en central del av narrativets teoretiska ramverk eftersom narrativ teori i grunden bygger på postmodernistiska tankestrukturer. Användbara narrativa termer som 'narrativ kunskap' och 'narrativt paradig' kommer exempelvis från narrativforskningens postmodernistiska utgångspunkt.³⁴

Det som gör narrativ analys till ett bra metodologiskt verktyg för min uppsats och mitt material är framförallt att den kan hjälpa mig att komma åt berättelserna om Öresundsbron och förstå bronns symboliska mening genom dem. Bergström och Boréus beskriver det som att narrativ analys kan hjälpa oss att förstå inte bara *vad* som faktiskt hänt eller vad någonting faktiskt *är*, utan också händelser, objekt eller handlingars *mening*, det vill säga hur det uppfattas eller vad

³² Robertson, "Narrativanalys", s. 223

³³ Ibid, s. 224

³⁴ Ibid, s.226–227

det betyder för betraktaren.³⁵ Bo Petersson och Alexa Robertson skriver dessutom i sin bok *Identitetsstudier i praktiken* att narrativ metod är utmärkt att använda på medietexter eftersom journalister och krönikörer ofta arbetar mer som historieberättare och ”odlar den politiska och kulturella identiteten”.³⁶ Att se sitt studiematerial som berättelser är, menar Petersson och Robertson, att ”studera gränssnittet mellan det sociala och det politiska” och inom studier av narrativ blir identitet naturligt ett centralt och viktigt begrepp. Petersson och Robertson definierar identitet som något som hjälper oss bygga en förståelse av vår plats i världen och genom att se på materialet som narrativ, eller berättelser, blir identitet ett tydligt begrepp för forskare utifrån att studera.³⁷ Att koppla frågor om identitet och gemenskap till narrativen som uttrycks i de fyra utvalda texterna blir således mitt huvudsakliga metodologiska verktyg som kommer användas för att kunna dra vetenskapliga analytiska slutsatser.

För att en tydligt strukturerad och sammanhängande narrativ analys ska kunna genomföras är det dessutom viktigt att ha en tydlig praktisk metodologisk avgränsning. Den viktigaste metodologiska aspekten för det här arbetet kommer vara att identifiera berättelsernas huvudkomponenter. Berättelsers huvudkomponenter är de delar i berättelsen som bygger narrativets helhet. Exempel på huvudkomponenter i en berättelse kan vara ”hjälten” och ”syndabocken”, ”protagonisten” och ”antagonisten”, ”klimax” och ”antiklimax”. Att identifiera och analysera dessa komponenter kommer vara en nyckelaspekt av mitt arbete eftersom det är det som kommer hjälpa mig att identifiera vilka huvudsakliga narrativ om Öresundsbron som formuleras i de fyra utvalda texterna och sedan komparativt kunna analysera deras likheter och skillnader.³⁸

3.2 Komparativa studier

För att kunna behandla den andra delen av arbetets primära syfte kommer den komparativa aspekten av analysen vara en viktig beståndsdel. Även om arbetet i huvudsak inte är en komparativ studie, kommer textens analys avslutas med en komparativ sammanställning och av den anledningen har jag valt att inkludera det i metodkapitlet. Det komparativa inslaget i analysen ligger därmed mer som ett teoretiskt och metodologiskt ramverk för analysen, snarare än att vara det praktiska ramverk som analysen bryts ner i.

³⁵ Robertson, ”Narrativanalys”, s. 225

³⁶ Petersson & Robertson, ”Identitetsstudier i praktiken”, s. 93

³⁷ Ibid, s. 93–94

³⁸ Anna Johansson, ”Narrativ teori och metod”, (Lund: Studentlitteratur: 2005), s. 21–22

Professorn Thomas Denk betonar att jämförandet är viktigt för att få förståelse för studieobjektet eller studieobjekten. Att identifiera likheter och skillnader menar Denk är ett effektivt sätt att hitta förståelsen i texter, politiska program eller andra potentiella studieobjekt.³⁹ Den typen av komparativt arbete som jag kommer använda mig av i detta arbete är förklarande studier. Förklarande studier definieras i Denks bok *Komparativ metod* som ett sätt att inte bara beskriva händelseförlopp, texter eller innehåll, utan också försöka förklara varför det ser ut som det gör. Förklarande studier ger möjlighet att jämföra på ett djupare plan, att exempelvis försöka ta reda på varför det finns likheter och skillnader i de olika materialen. För att det ska vara möjligt är det viktigt att studierna bygger på väl utvalda teorier om ämnet som berörs, i detta fall teorier om symbolanvändning och identitet.⁴⁰ En annan aspekt som är viktig när man gör en komparativ analys är att se till så att de komponenter man jämför är jämförbara. Professorn Rolf Ejvegård poängterar i sin bok *Vetenskaplig metod* att det är av högsta relevans att säkerställa jämförbarheten i de komponenter som ska analyseras för att ge analysen så hög vetenskaplig validitet som möjligt. Ejvegård belyser vidare vikten av att tydligt presentera texternas likheter och skillnader på ett begripligt sätt för att ge analysen en vetenskaplig tyngd och resultatet en tydlig sammanställning.⁴¹

Avslutningsvis går det inte att nog poängtera att komparativa studier inte ska göras för jämförandets skull, utan att det måste bidra med nya insikter och möjligheter att komma åt en del av analysen som annars inte skulle vara möjligt. Denk menar att man kan se på jämförandet som ett sätt att tänka. Han beskriver det som att ”både psykologiska och vetenskapliga föreställningar skapas genom jämförelse”, och att det är ”genom kontraster som objekt i omgivningen uppfattas”. Han menar att det är när jämförelser görs som likheter, skillnader och mönster kan upptäckas och i förlängning vår förståelse utvecklas.⁴²

3.3 Analysens beståndsdelar-tidsmässig uppdelning

Att jämföra de olika texterna och försöka hitta likheter och skillnader är som sagt en viktig beståndsdel av arbetets syfte. Eftersom en del av det primära syftet är att jämföra de olika

³⁹ Thomas Denk, *”Komparativ metod – förståelse genom jämförelse”* (Lund: Studentlitteratur, 2002)

⁴⁰ Ibid, s. 12

⁴¹ Rolf Ejvegård, *”Vetenskaplig metod”* (Lund: Studentlitteratur, 1996)

⁴² Denk, *”Komparativ metod – förståelse genom jämförelse”*, s. 114

narrativen i dåtid, nutid och framtid, är det viktigt att förstå fördelarna med att jämföra och vikten vid att inte jämföra för jämförandets skull. Precis som Denk skriver så ger en komparativ metod möjligheten att identifiera narrativens utmärkande drag och beståndsdelar genom att jämföra dem med varandra. I detta arbete kommer det därför göras genom en tematisk tidslig uppdelning i *dåtid*, *nutid* och *framtid*. För att förtydliga analysens struktur kommer varje tematiskt underkapitel inledas med en modell likt de nedan. Detta görs i huvudsak för att förtydliga materialets resultat och möjliggöra beståndsdelarna för att kunna identifiera narrativ i texterna och komparativt analysera dessa.

Vad bron skulle ha betytt			
Text 1	Text 2	Text 3	Text 4

Vad bron har betytt			
Text 1	Text 2	Text 3	Text 4

Vad bron betyder			
Text 1	Text 2	Text 3	Text 4

Vad bron kommer betyda			
Text 1	Text 2	Text 3	Text 4

4. Material och avgränsning

Urvalet av analysens material har varit en viktig aspekt av uppsatsens förberedelsearbete. Processen inleddes med att tidsmässigt avgränsa materialet till en specifik tidsepok. Valet föll tillslut på tjugoförårsjubileumet av bronns invigning eftersom det dels blev en tydlig tidsmässig markör att förhålla sig till, dels att det gav en relevans eftersom materialet är mindre än ett år gammalt. Vidare började processen att hitta 3–5 texter som behandlade Bronns betydelse utifrån olika perspektiv. En viktig aspekt var att texterna skulle innehålla ”en åsikt” eftersom det är de optimala texterna att applicera ett narrativt perspektiv på. Fyra opinionstexter identifierades och därefter bestämdes det att den metodologiska kategoriseringen skulle bestå av en tidsmässig uppdelning av narrativens beståndsdelar. Genom att bryta ner narrativen av bron dåtid, nutid och framtid ges möjligheten att identifiera vilka olika berättelser som uttrycks om vad Öresundsbron har representerat, skulle ha representerat, representerar och kommer representera. De fyra utvalda texterna är samtliga skrivna runt årssdagen den första juli 2020 då de ger alla uttryck för olika berättelser om bronns politiska, sociala eller identitetsrelaterade betydelse för Malmö, Öresund eller Sverige. Nedan följer en kort sammanfattande beskrivning av varje text.

4.1 Text 1

”Det skulle bli våra drömmars bro” är en opinionstext skriven av dokumentärfilmaren och journalisten Fredrik Gertten. Inledningen av texten är skriven i nutid utifrån ett 90-talsperspektiv. Gertten berättar om bronns uppkomst och vad den representerade för Malmö då, samt vad den skulle representera för Malmö i framtiden. Huvudsakligen ligger fokus på frågor som Malmös identitetsmässiga förflyttning och hur kriserna faktiskt visat på bristerna i det regionala samarbetet. I analysen kommer denna text benämnas som **text 1**.⁴³

4.2 Text 2

”Låt den senaste tidens gränsbarriärer bli en påminnelse om vikten av ett aktivt arbete för att fördjupa integrationen mellan Malmö och Köpenhamn” är en politisk debattartikel, skriven i den sydsvenska tidningen *Sydsvenskan*. Artikeln är skriven av Frank Jensen, socialdemokratisk politiker i Köpenhamn, och Katrin Stjernfeldt Jammeh, socialdemokratisk kommunfullmäktige i Malmö. I texten utgår de två skribenterna från det regionala samarbetet och argumenterar för

⁴³ Fredrik Gertten, ”Det skulle bli våra drömmars bro”, *Sydsvenskan*, 3 juli 2020.

hur pandemikrisen har belyst diverse problematiska punkter i det regionala samarbetet. Vidare beskrivs hur framtidsvisionerna ser ut för regionen och för de två centralorterna Malmö och Köpenhamn. I analysen kommer denna text benämnas som **text 2**.⁴⁴

4.3 Text 3

”Länken till kontinenten berikar hela Sverige” är en ledartext i Dagens Nyheter av journalisten Sofia Nerbrand. Texten belyser framförallt Öresundsbronns betydelse för Sverige och diskuterar dess värde som länken till Kontinentaleuropa som knutit Sverige närmre världen. Dessutom belyser Nerbrand vikten av att gränskontrollerna och gränsstängningen måste bli en kort historisk parentes så att länken mellan Sverige och resten av Europa kan fortsätta fungera. I analysen kommer denna text benämnas som **text 3**.⁴⁵

4.4 Text 4

”Vi hade en gång en Öresundsbro” är en krönika i Dagens Nyheter, skriven av den Malmöbaserade journalisten Per Svensson. I textens första del diskuterar Svensson bland annat hur bron blev en symbol för Malmös moderniseringsprocess, regionens transnationella samarbete och en metafor för drömmen om öppna gränser. I textens andra del konstaterar han dock att drömmen om öppna gränser förblev just en dröm och om hur Covid19-pandemin bara är ett symptom på ett mycket större problem om en “dröm som sköljdes bort av den nationalistiska vågen”. I analysen kommer denna text benämnas som **text 4**.⁴⁶

⁴⁴ Frank Jensen & Katrin Stjernfeldt Jammeh, ”Låt den senaste tidens gränsbarriärer bli en påminnelse om vikten av ett aktivt arbete för att fördjupa integrationen mellan Malmö och Köpenhamn”, Stjernfeldt Jammeh & Jensen, *Sydsvenskan*, 1 juli, 2020.

⁴⁵ Sofia Nerbrand, ”Länken till kontinenten berikar hela Sverige”, *Dagens Nyheter*, 2 juli 2020

⁴⁶ Per Svensson, ”Vi hade en gång en Öresundsbro”, *Dagens Nyheter*, 2 juli, 2020.

5 Analys

Den huvudsakliga delen av det primära syftet är att identifiera vilka narrativ om Öresundsbronns betydelse, formulerade i fyra utvalda opinionstexter från juni och juli 2020. För att få en tydlig struktur på resultatet kommer det, som nämnt ovan, presenteras i tre tidsmässiga kategorier. Kategorierna är baserade på om narrativet, eller berättelsen, är fokuserad på vad Öresundsbron *skulle ha betytt, har betytt, betyder och kommer att betyda*. Detta möjliggör också underlaget för att lättare komparativt analysera de olika narrativens syften och mening i det avslutande summeringskapitlet.

5.1 Dåtid

Vad bron skulle ha betytt			
Text 1	Text 2	Text 3	Text 4
"Jag hade förstås önskat att bro- och broderfolken kunnat göra det bättre"		"När bron invigdes fanns stora förhoppningar om att Öresundsintegrationen skulle fördjupas mer än vad den gjort"	"Öresundsbron var en sinnebild för denna nya värld; vägen ut som samtidigt var vägen hem"
"Att vi hade kunnat möta kriserna tillsammans"		"Öresundsbron fyllde 20 år den 1 juli. Vid invigningen fanns en storslagen vision om en region där människor skulle tala "öresundska", men den fasta förbindelsen knöt framför allt Sverige närmare världen"	

Vad bron har betytt			
Text 1	Text 2	Text 3	Text 4
"Det finns en broeffekt: Malmös har lyckats återuppfinna sig själv, blivit en startupstad, ett datorspelsmecka. En universitetsstad"	"Det är nu 20 år sedan Öresundsbron invigdes och knöt samman två länder, två folk och två kulturer"	"En mer korrekt beskrivning är att den fasta förbindelsen knöt ihop hela Sverige med Kontinentaleuropa den 1 juli 2000"	"När jag flyttat till Malmö i januari 1980 hade staden varit ett industrivrak i trådsliten grå kostym. En föredetting. Nitton år senare hade Malmö fått en framtid. Det var till inte ringa del bronns förtjänst"
"Hur blev det sen då? Just nu inte så bra"	"Öresundsbron har inneburit att Malmö på 20 år har gått från att vara en storstad i Sverige på väg att resa sig efter en ekonomisk kris, till att vara en universitetsstad, välkänd för sitt arbete med hållbar stadsutveckling och självklar svensk motor i Nordens största metropolregion"	"Öresundsbron fyllde 20 år den 1 juli. Vid invigningen fanns en storslagen vision om en region där människor skulle tala "öresundska", men den fasta förbindelsen knöt framför allt Sverige närmare världen"	"Men metaforer kan vara magiska och Öresundsbron (egentligen en bro plus en konstgjord ö plus en tunnel) var en mäktig metafor i stål och betong"
	"Öresundsbron har varit viktig för förvandlingen, inte minst för Köpenhamns näringsliv"	"Ditte Maria Bjerg, rektor på Teaterhögskolan i Malmö, fångar förändringen under de två senaste"	"När bron kom försvann färjorna. De behövdes inte längre. Nu var Malmö och"

	och stadens status som en internationell knutpunkt för människor som reser till regionen”	decennierna väl i ett par meningar: ”Folk i Köpenhamn och Malmö – ja, hela Öresund – har nog kommit varandra närmre. Men inte Sverige och Danmark”	Sverige en del av världen, och det var en ny värld, öppen, utan gränser”
			”När världen verkligen kom till bron tappade den svenska regeringen tron på ett Europa som inte bygger några murar och upphävdde i praktiken, med id- och gränskontroller, den passfrihet som införts i Norden 1952. Det var då, i november 2015, bronns mittsektion lyftes bort”
			”Öresundsbron var en sinnebild för denna nya värld; vägen ut som samtidigt var vägen hem”

Eftersom texterna är skrivna i samband med Öresundsbrons tjugoförårsjubileum faller det sig naturligt att samtliga texter har ett stort fokus på vad bron har betytt eller vad bron skulle ha betytt. Den av texterna som i huvudsak uttalar ett tydligt narrativ om vad bron skulle ha betytt är **text 1**. Skribenten Fredrik Gertten beskriver upprepade gånger i texten om förhoppningar och drömmar om vad bron skulle betyda för regionen, men framförallt för Malmö. Denna text är, som nämnt tidigare, också den text som är mest fokuserad på Öresundsbrons betydelse för just Malmö. En stor del av texten är dessutom skriven i ett nutids-narrativ som utspelar sig när bron ska invigas. Han skriver till exempel om hur han *är* i Sydafrika när Nelson Mandela ska frigges, hur han ett år tidigare *är* några meter från Chiles diktator Augusto Pinochet när han firar femton år vid makten. Gertten beskriver hur Malmö är en stad i desperat behov av förändring och om en ”bro över sundet som hägrar som en möjlig räddare”. Detta narrativ om Malmö som en fallen protagonist som behöver hjälp att resa sig igen är ett tydligt exempel på en hjälteberättelse. Tanken, menar Gertten, var att Öresundsbron skulle fungera som en symbol för Malmös modernisering. Senare i texten förstår man att narrativet snarare kommer att handla om en Öresundsbro som gav falska förhoppningar som aldrig uppfylldes.

I **text 2** finns det tydliga huvudsakliga drag av vad bron faktiskt *har* betytt. Eftersom det är en politisk debattartikel är det viktigt att ha i åtanke att det finns ett tydligt politiskt syfte med texten. Den är dessutom skriven av två aktiva politiska aktörer i den region som i huvudsak berör Öresundsbron. Med det sagt är fortfarande fullt möjligt att narrativt analysera texten utifrån Öresundsbrons perspektiv. Texten är i huvudsak positivt viktad och belyser alla, enligt skribenterna, positiva aspekter och konnotationer. Exempelvis skriver man att det är tjugoför år sedan Öresundsbron ”knöt samman två länder och två kulturer”. Detta är ett tydligt exempel på

hur en bro:s positiva aspekter används för att symbolisera en sammanknytning. Bron blir här en tydlig metafor för en ”utsträckt hand” som bokstavligen länkar samman två regioner och två kulturer med varandra.

Även i **text 2** finns också perspektivet från Malmö som en stad i förändring och bron används som en tydlig markör för när stadens identitet förändras. Det skrivs att ”Öresundsbron har inneburit att Malmö på 20 år har gått från att vara en storstad i Sverige på väg att resa sig efter en ekonomisk kris, till att vara en universitetsstad, välkänd för sitt arbete med hållbar stadsutveckling och självklar svensk motor i Nordens största metropolregion”. Även om man här utgår från Malmö som en stad som håller på att förändras blir bron en katalysator i narrativet om Malmö som en internationell stad och ”motor i Nordens största metropolregion”. Som läsare får man känslan att det är bron i sig som är anledningen till Malmös identitetsmässiga förflyttning och förvandling. Självklart är inte så fallet, men att använda bron som en symbol förändringen gör det lättare att berätta historien om Malmö som en stad i framåtrörelse. Skribenterna fortsätter haka upp narrativet om regionens förändring på Öresundsbron när man skriver att ”Öresundsbron har varit viktig för förvandlingen, inte minst för Köpenhamns näringsliv och stadens status som en internationell knutpunkt för människor som reser till regionen”. Här skriver man om status och Köpenhamn som en internationell knutpunkt med bron:s intåg som fokuspunkt. Oavsett vad Frank Jensen och Katrin Stjernfeldt Jammeh väljer att lägga sin fokus på i texten är det tydligt att Öresundsbron fungerar som protagonist i det politiska narrativ som de två socialdemokratiska politikerna vill måla upp om regionens utveckling.

I **text 3** är fokus i huvudsak på Öresundsbron:s betydelse för Sveriges koppling till resten av Europa. Även här finns det tydliga kopplingar till symbolteorierna om bron som en tacksam metafor för att ”koppla samman”. Skribenten Sofia Nerbrand skriver till exempel att ”en mer korrekt beskrivning är att den fasta förbindelsen knöt ihop hela Sverige med Kontinentaleuropa den 1 juli 2000”. Även om Öresundsbron de facto knöt ihop Sverige med Danmark, och i förlängningen resten av Europa, så är det inte det hon i huvudsak syftar till. Nerbrand syftar snarare på den föreställda bilden av bron som en metafor för att Skåne och Sverige blir en del av resten av Europa rent identitetsmässigt. Samtidigt behandlar texten också en av huvudpunkterna i detta arbetes historiska kontextualisering, nämligen den regionala integrationen. Precis som nämnt och förklarat tidigare i arbetet var ett av de stora politiska målen med Öresundsbron att skapa en ny transnationell region som skulle vara kulturellt,

språkligt och i förlängningen identitetsmässigt homogen. Nerbrand använder detta i texten genom att kontrastera det mot sin huvudpoäng att bron som koppling till kontinenten snarare har varit mycket gynnsam för Sverige de senaste 20 åren.

Text 4 påminner på flera sätt om **text 1** i dess narrativa uppbyggnad. En stor del av texten handlar om drömmarna som en Öresundsbro utlovade vid millenniumskiftets närmande. Skribenten Per Svensson konstaterar bland annat att "Öresundsbron var en sinnebild för denna nya värld; vägen ut som samtidigt var vägen hem". Det återfinns på nytt ett hoppfullt narrativ om en hjälte (Öresundsbron) som ska rädda den svaga (Malmö). Texten är dessutom fylld av metaforiska hyllningar till brons betydelse för ett Malmö som blomstrar i all sin internationalitet. "När bron kom försvann färjorna. De behövdes inte längre. Nu var Malmö och Sverige en del av världen, och det var en ny värld, öppen, utan gränser" är ett tydligt exempel på bron som en metaforisk katalysator för en dröm om en ny värld fylld av öppna gränser och gemenskap.

En stor skillnad från **text 1** är dock att **text 4** "skurken" är en central komponent i textens narrativ. "Skurken" i Per Svenssons text är tydlig och väletablerad och skribenten gör dessutom en narrativ poäng av att kontrastera den mot det Covid19-pandemin som han upplever vara den mer etablerade skurken till den politiska förändringen. Istället för att lägga skulden på den världsliga pandemi som tvingat länder i hela världen att stänga gränser, läggs skulden snarare på den högernationalistiska politiska våg som sedan slutet av 00-talet svept in över Europa. Oavsett *vem*, eller i det här fallet *vad*, skurken är så fortsätter Öresundsbron spela en central bild i berättelsen som Svensson formulerar i sin text. Han skriver bland annat att "när världen verkligen kom till bron tappade den svenska regeringen tron på ett Europa som inte bygger några murar och upphävde i praktiken, med id- och gränskontroller, den passfrihet som införts i Norden 1952. Det var då, i november 2015, brons mittsektion lyftes bort". Här återkommer skribenten på ett tydligt sätt till den fysiska bron, mer specifikt brons mittsektion, som en fungerande metafor för hur en politisk vision förändrades. "Bortlyftandet" av mittsektionen blir i det här fallet en metafor för hur länken mellan Sverige och Danmark imaginärt "tas bort", trots att den alltså rent fysiskt fortfarande finns kvar.

5.2 Nutid

Vad bron betyder			
Text 1	Text 2	Text 3	Text 4
”Vår bro speglar tiden vi lever i”	”Idag har många svårt att föreställa sig en tillvaro utan Öresundsbron och dess praktfulla pyloner”	”För den fasta länken till Europa har verkligen fått stor praktisk och symbolisk betydelse för miljontals människor, inte bara i Öresundsregionen”	”Men när Öresundsbron nu fyller 20 år kan det ändå kännas som om någon har lyft bort brosektionen som Svanen la på plats i augusti 1999”
Men samtidigt är brodrömmen så starkt förknippad med den storslagna utvecklings-optimism som så totalt havererat”	”Öresundsbron är en symbol för möjligheter och drömmar”	”När bron invigdes fanns stora förhoppningar om att Öresundsintegrationen skulle fördjupas mer än vad den har gjort”	”Men att Öresundsbron förlorat mycket av sin metaforiska lyster, sin magiska kraft, har mer djupgående orsaker än coronapandemin”
”Men allt är inte elände; vi har ju varandra”		”En mer korrekt beskrivning är att den fasta förbindelsen knöt ihop hela Sverige med Kontinentaleuropa den 1 juli 2000”	
”Jag brukar få ett leende när jag i Danmark påstår att jag bor i Köpenhamn Öst, men när jag vänder på det och säger att de bor i Malmö Väst så är det inte lika kul längre”			

Nutid syftas i detta arbete till de gånger i texterna som skribenterna diskuterar vad Öresundsbrons *betyder*. **Text 1** är, som redan konstaterat, uppbyggd på ett annorlunda sätt med att inledningen av texten är skriven i nutid 2000. Det innebär att en stor del av texten är skriven utifrån ett perspektiv då bron fortfarande inte var invigd. Det finns dock ett tydligt exempel på när Gertten diskuterar Öresundsbron utifrån ett nutidsperspektiv och det är i slutet av det sista stycket av texten. Där skriver han att den ”speglar tiden vi lever i” och att han ”önskat att bro- och broderfolken kunnat göra det bättre”. Här använder Gertten bron som en metafor för hur han anser att samhället i allmänhet och relationen mellan Sverige och Danmark i synnerhet, har förändrats.

I **text 2** är det betydligt lättare att urskilja narrativ om brons nutida betydelse. Som tidigare nämnt är det en politisk debattartikel med tydligt syfte att vinkla betydelsen för politisk vinning. Skribenterna Jensen och Stjernfeldt Jammeh beskriver exempelvis brons ”praktfyllda pyloner” och konstaterar att många idag har svårt att tänka sig en tillvaro utan Öresundsbron. Detta är ett tydligt exempel på när bron används som en uppblästa hjälte i framgångsberättelsen om Öresundsregionen. Som redan nämnt är narrativet om Öresundsregionen som en framgångssaga

med bron som centralgestalt ett genomgående tema för Jensen och Stjernfeldt Jammehs debattartikel. Detta belyses vidare när skribenterna slår fast att ”Öresundsbron är en symbol för möjligheter och drömmar”. Precis som konstaterat tidigare har Öresundsbron länge varit föremål för symbolisk projicering av abstrakta visioner och idéer. Citatet ovan är ett av de mest tydliga exempel som går att hitta i de utvalda texterna. Skribenterna beskriver bokstavligen att bron, förutom att ha en praktisk och fysisk betydelse, har en viktig symbolisk politisk betydelse för människor i regionen.

Den tredje texten (**text 3**) är, som redan etablerat, skriven i en nationell tidning och har det huvudsakliga narrativet utifrån ett rikssvenskt perspektiv. Det ska dock konstateras att det finns tydliga likheter med de övriga texterna i det att skribenten Sofia Nerbrand tydligt deklarerar vad bron betyder, inte bara praktiskt utan även symboliskt. Hon skriver exempelvis att ”den fasta länken till Europa har verkligen fått stor praktisk och **symbolisk** betydelse för miljontals människor”. Genomgående i texten använder Nerbrand brokopplingen som en symbol för länken mellan Sverige och resten av Europa och i exemplet ovan argumenterar hon för brons betydelse för Sverige, inte bara praktiskt eller ekonomiskt, utan också symboliskt. Som tidigare konstaterat använder Nerbrand det, enligt henne, misslyckade regionala samarbetet som en kontrasterande narrativ poäng för att snarare belysa Öresundsbrons betydelse för Sverige.

Text 4 är en text med tydligt syfte att förklara hur drömmarna om de öppna gränserna förstördes långt innan det blev en världslig pandemi som tvingade länder att stänga dem. Gränsen mellan Sverige och Danmark är i huvudsak definierad genom Öresundsbron och det är den även i denna text. Per Svensson slår bland annat fast följande: ”att Öresundsbron förlorat mycket av sin metaforiska lyster, sin magiska kraft, har mer djupgående orsaker än coronapandemin”. Här beskriver han brons symboliska betydelse bokstavligen och formulerar det som att den har ”en metaforisk lyster” och ”magisk kraft”. Genomgående i texten syftar han till de högernationalistiska vindarna som anledningen till att drömmen om en öppen Öresundsbro försvunnit, snarare än Covid19-pandemin. Det som är relevant för detta arbete är dock just det, att det är Öresundsbron som är den huvudsakliga fokuspunkten för en dröm som nu blivit krossad. Han skriver bland annat vidare att ”när Öresundsbron nu fyller 20 år kan det ändå kännas som om någon har lyft bort brosektionen som Svanen la på plats i augusti 1999”. Det är tydligt att det genomgående narrativet i Svenssons text är det om krossandet av en humanitär vision om öppna gränser med en Öresundsbro som symboliskt praktexempel. Viktigt att notera

är att såväl i uppbyggandet av den humanitära drömmen om öppna gränser som i raserandet av den är bron en symbolisk centralfigur i textens narrativ.

5.3 Framtid

Vad bron ska betyda			
Text 1	Text 2	Text 3	Text 4
"Kanske blir samarbete och solidaritet på modet igen"	"Låt den senaste tidens gränsbarriärer bli en påminnelse om vikten av ett aktivt arbete för att fördjupa integrationen mellan Malmö och Köpenhamn"	"Det hade sannerligen behövts en storslagen och förbrödande folkfest igen ute på bron i dessa dagar"	"Så hvad gør vi nu, lille du? Bygger en ny bro?"
		"Gränskontrollerna får bara bli en kort historisk parentes"	

Eftersom samtliga fyra texter är opinionstexter avslutas de med en "vision" om framtiden. Med framtiden syftas visioner om hur exempelvis problem x ska lösas i framtiden eller hur viktig Öresundsförbindelsen och bron blir i framtiden. I samtliga texter är framtiden relativt marginaliserad och skrivs huvudsakligen om de avslutande styckena. Trots det har jag valt att ha med framtiden som ett eget tematiskt underkapitel eftersom framtiden och framtidsvisioner är en så viktig del av en opinionstexts hela poäng. Genom att identifiera hur skribenterna vill att framtiden ska se ut i sina respektive problemområden, ges det också möjlighet att förstå och analysera narrativen som helheter snarare än ensamma beståndsdelar.

I **text 1** ironiserar skribenten Fredrik Gertten om mänsklighetens avsaknad av solidaritet och samarbete när han skriver: "jag hade förstås önskat att bro- och broderfolken kunnat göra det bättre. Att vi hade kunnat möta kriserna tillsammans. Men vi kanske lär oss. Kanske blir samarbete och solidaritet på modet igen". Än viktigare för detta arbete är dock sättet han väljer att göra det på. Genom att skriva bro- och broderfolken belyser Gertten att det som i huvudsak skapar en gemenskap och gemensamhet mellan människor i Öresundsregionen är bron. Bron blir således en central del för skapandet av det narrativ som huvudsakligen genomsyrar Gerttens text, nämligen det om en Öresundsbro som skulle bli hjälten men istället blev, om inte skurken så åtminstone den falska hjälten som inte uppfyllde förväntningarna om förändring och förbättring för såväl Malmö som stad som Öresund som region.

I **text 2** är framtidskomponenten tydlig och av synnerligen praktisk och politisk natur. Skribenterna Jensen och Stjernfeldt Jammeh skriver: "Låt den senaste tidens gränsbarriärer bli

en påminnelse om vikten av ett aktivt arbete för att fördjupa integrationen mellan Malmö och Köpenhamn”. Genom hela texten är det tydligt att de två politikerna har ett tydligt syfte med sin text, att skapa ett positivt och hoppfullt narrativ om Öresundsregionen och Öresundsbronns avgörande betydelse för den, praktiskt men också symboliskt. Att skapa hopp för framtidens Öresundssamarbete är en viktig aspekt av texten, förutom den symboliska betydelsen av Öresundsbron skriver dem bland annat om att bygga en metro som skulle avlasta Öresundsbron, en utökning av den imaginära regionen Greater Copenhagen som skulle utvidga det geografiska omfånget och om ”Öresundsbronns systerförbindelse, Fährman Bälttunneln, mellan Danmark och Tyskland”. Det är tydligt att Frank Jensen och Katrin Stjernfeldt Jammeh ser Öresundsregionen som en politiskt viktig region med Öresundsbron som ett, ibland övertydligt, symboliskt flaggskepp. Detta visas tydligt när skribenterna får sja om framtiden för regionen: ”Köpenhamn och Malmö **kommer** att stå i centrum av en **nordeuropeisk storregion** som sträcker sig till Hamburg och förgrenar sig upp mot Stockholm och Oslo”.

Den tredje texten (**text 3**) är, likt den politiska debattartikeln (text 2), en text som ger en positiv och hoppfull känsla om Öresundsbronns framtida betydelse. Skribenten Sofia Nerbrand beskriver Öresundsbron återkommande som ”länken till Europa” och belyser vikten av att ha en fungerande länk som inte blir avbruten av gränskontroller eller för långvariga pandemirestriktioner. Det tydligaste narrativet i Sofia Nerbrands text är det om Öresundsbron som, dels den praktiska, dels den symboliska och metaforiska länken från Sverige till Kontinentaleuropa. Öresundsförbindelsen är genomgående den centrala huvudpunkten i texten och Öresundsbron används gång på gång som en metafor för den svenska relationen till resten av Europa. Hon inleder till exempel sitt avslutande stycke med att skriva ”Det hade sannerligen behövts en storslagen och förbrödrande folkfest igen ute på bron i dessa dagar” och avslutar det med ”gränskontrollerna får bara bli en kort historisk parentes”. Här slår hon inte bara fast vikten av att hålla passagen genom Öresundsbron flytande, utan hon använder också bron som en symbol för förening och förbrödrande.

I **Text 4** byggs, som redan beskrivet i kapitlet ovan, narrativet om en dröm om öppna gränser som sedan raseras på Öresundsbron och kopplingen mellan Malmö och Köpenhamn. Texten byggs upp genom tydliga problemformuleringar om högernationalistiska politiska förflyttningar och berättelsen har tydliga narrativa beståndsdelar. Den avslutande delen inleds med ett stycke där Svensson är osedvanligt tydlig när han skriver att ”När världen verkligen kom till bron tappade den svenska regeringen tron på ett Europa som inte bygger några murar

och upphävde i praktiken, med id- och gränskontroller, den passfrihet som införts i Norden 1952”. Här blir bron en symbol för det sista steget som människor på flykt möter innan man får komma till Sverige. Bron fungerar som en sista hållplats och den sista dörren som symboliskt stängs för de människor som flyr sitt hemland för drömmen om ett bättre liv. Detta är en av få gånger i samtliga fyra texter då brons negativa egenskaper lyfts fram för att symbolisera, i det här fallet, platsen där drömmen svart på vitt tar slut. Avslutningsvis skriver Svensson om framtiden, ”så hvad gør vi nu, lille du? Bygger en bro?”. Strofen är en tydlig referens till den danske nationalskatten Kim Larsen och en av hans band Gasolins mest kända sånger *Hva gør vi nu, lille du*. Förutom referensen till den danske artisten är denna avslutningsrad också en passning till de politiker och beslutsfattare som tänkte att en bro skulle vara lösningen som skulle leda till att drömmen om en värld utan gränser skulle bli verklighet.

5.4 Narrativa slutsatser och komparativa reflektioner

Som analysen tydligt visar finns det klara likheter i de olika texterna. Alla texter uttrycker, om än på olika sätt, narrativ med Öresundsbron som symbolisk fokuspunkt. Det finns dock även tydliga skillnader i dels *vilka* narrativ som porträtteras i texterna, dels i *hur* dessa narrativ faktiskt framställs. Detta avslutande underkapitel är tänkt att fungera som ett tydliggörande av analysens slutsatser där huvudfokus ligger på att konkretisera vilka narrativ som, med hjälp av den tidsmässiga kategoriseringen, identifierats i de fyra utvalda texterna, för att sedan kunna komparativt analysera de identifierade narrativens likheter och skillnader. Som redan konstaterat finns det flera likheter i samtliga fyra texters narrativ, men de som påminner mest om varandra är **text 1 och text 4**, samt **text 2 och text 3**. För att operationalisera den komparativa analysen och ha jämförbara komponenter som är relevanta att analysera kommer därför **text 1** jämföras med **text 4** och **text 2** jämföras med **text 3**. Genom att jämföra texternas narrativ, identifiera dess likheter och skillnader och därmed spegla narrativens komponenter mot varandra, är målet att kunna få en mer djupgående och tydlig bild av analysens narrativa resultat.

Utifrån den narrativa analysen kan man identifiera sex tydliga narrativ i texterna. Samtliga narrativ är antingen kopplade till Öresundsbrons betydelse eller har Öresundsbron som symboliskt huvudfokus. I **text 1** är det huvudsakliga narrativet det om Malmö som en stad i identitetsmässig förändring med en Öresundsbro som berättelsens självklara protagonist och

initiala hjälte. Den andra delen av texten visar också på ett annat narrativ som tydligt går att urskilja, det om Öresundsbron som en symbol för ett brustet regionalt samarbete. I **text 2** är det genomgående narrativet ett positivt sådant om Öresundsbron som en symbolisk centralpunkt för två blomstrande städer som inom snar framtid kommer vara centralorter i en av Europas mest spännande regioner. I **text 3** är det huvudsakliga narrativet även här ett positivt sådant om Öresundsbrons stora betydelse för Sverige som länken, såväl fysiskt som symboliskt, till resten av Europa. I den avslutande texten (**text 4**) är det, precis som i den första texten (**text 1**) tudelat, det initialt huvudsakliga narrativet handlar om 90-talets humanitära dröm om öppna gränser med Öresundsbron som huvudsaklig symbol för en nyskapad, transnationell region. Det övergår sedan i ett narrativ om en dröm och en vision som spruckit på grund av den högnationalistiska politiska våg som svepte in över Europa. Oavsett vilket av de två narrativen man väljer att analysera i texten är den gemensamma nämnaren att Öresundsbron hela tiden spelar en central symbolisk roll som berättelsens protagonist.

Om man börjar med **text 1** och **text 4** kan man konstatera att likheterna mellan narrativen i Fredrik Gerttens text och Pers Svensson är många. Såväl **text 1** som **text 4** har exempelvis ett centralt fokus på staden Malmö och dess identitetsmässiga förflyttning. Därför blir det också naturligt att många av de symboliska aspekterna av Öresundsbrons betydelse som lyfts fram är utifrån detta perspektiv. Gertten skriver bland annat om brons inverkan på stadens identitetsmässiga förflyttning när han skriver ”Det finns en broeffekt: Malmös har lyckats återuppfinna sig själv”. På liknande sätt skriver Per Svensson att ”När bron kom försvann färjorna. De behövdes inte längre. Nu var Malmö och Sverige en del av världen, och det var en ny värld, öppen, utan gränser”. Både Gertten och Svensson använder här bron som en symbol för ett Malmö vars identitet var på väg att förändras, och brons roll i narrativet om Malmös identitetsmässiga förflyttning från en grå arbetarstad med ökande arbetslöshet till en internationell och modern storstad formuleras återkommande i såväl Gertten som Svenssons text.

En annan likhet mellan texternas narrativ är den mer dystopiska bild av en illusion som sprack. Illusionen i både **text 1** och **text 4** är den värld med öppna gränser som i huvudsak skulle symboliseras genom en Öresundsbro som skulle sammanfläta två viktiga städer och bilda en transnationell region med utsuddade kulturella, politiska och identitetsmässiga gränser. Gertten skriver i **text 1** bland annat att ”vår bro speglar tiden vi lever i” och syftar till att den, precis som samhället, väljer att stänga när frågan om öppna gränser ställs på sin spets. Han avslutar

dessutom med att skriva: ”Kanske blir samarbete och solidaritet på modet igen”. Per Svensson skriver liknande i **text 4** när han beskriver hur bron, som skulle vara sinnebild för öppna gränser och utsuddade nationsgränser, stängde igen när den behövdes som mest: ”När världen verkligen kom till bron tappade den svenska regeringen tron på ett Europa som inte bygger några murar och upphävde i praktiken, med id- och gränskontroller, den passfrihet som införts i Norden 1952. Det var då, i november 2015, brons mittsektion lyftes bort”.

Den tydliga skillnaden mellan texternas narrativ ligger i berättelsernas metodologiska beståndsdelar. Även om berättelserna i både **text 1** och **text 4** har Öresundsbron som både hjälte och antihjälte finns det en tydlig skillnad i användandet av skurkbegreppet. Det huvudsakliga narrativet i **text 1** är, som nämnt ovan, om Malmö som en stad i förändring. Öresundsbron blir omgående en symbol för hopp om förändring, det som i detta arbete definieras som berättelsens hjälte, senare i texten förstår vi att förväntningarna och förhoppningarna inte infriats när Gertten frågar sig ”Hur blev det sen då? Just nu inte så bra”. Här syftar han inte bara på Malmö utveckling utan han syftar i huvudsak på det regionala samarbetet. Han fortsätter: Bara de som danskarna kallar underklassen är välkomna att jobba i butiker, inom sjukvården, på restauranger och inom städbranschen. Ett pendlarkort kostar 2 465 kronor i månaden. Det är en enkel illustration av att staterna Danmark och Sverige väljer cash före integration”. Här finns berättelsens tydliga skurk, nämligen Danmark och Sverige och ländernas politiska beslut att välja ekonomiska vinster över viljan samarbeta för en bättre integrerad region.

I **text 4** finns liknande problemformuleringar i narrativet om en dröm om öppna gränser som raserades och förstördes. Skillnaden ligger som sagt huvudsakligen i skurk-begreppet. Medan Danmark och Sveriges ovilja att samarbeta och längtan efter ekonomisk vinning är berättelsens skurk i **text 1** formuleras skurken i **text 4** snarare som en högnationalistisk våg som svepte in över Europa och präglade den svenska politiken. Det blir tydligt vad som är skurken i berättelsen när Per Svensson i slutet av sin text slår fast att ”När världen verkligen kom till bron tappade den svenska regeringen tron på ett Europa som inte bygger några murar och upphävde i praktiken, med id- och gränskontroller, den passfrihet som införts i Norden 1952. Det var då, i november 2015, brons mittsektion lyftes bort”. Här visas det att den dröm om en värld utan gränser som den nyskapade transnationella regionen Öresund skulle vara stolt praktexempel för, sprack när det gällde som mest.

Text 2 och **text 3** uttrycker jämförbara narrativ i den meningen att båda i huvudsak vill belysa Öresundsbrons positiva egenskaper och dess storslagna betydelse. Narrativen i dessa två texter är å ena sidan snarlika eftersom de belyser Öresundsbrons praktiska och symboliska betydelse för invånarna i de geografiska områdena man utgår från, å andra sidan är de synnerligen olika eftersom de skiljer sig åt vad gäller just narrativets geografiska utgångspunkt. Den tydligaste likheten hittar vi i skribenternas tro till Öresundsbrons praktiska, men framförallt symboliska betydelse. **Text 2** är, som redan konstaterat, en politisk debattartikel med syfte att presentera ett positivt politiskt narrativ om Öresundssamarbetet utifrån sina respektive städer och det märks tydligt i exemplet när skribenterna slår fast att ”Öresundsbron är en symbol för möjligheter och drömmar”. På liknande sätt beskriver skribenten Sofia Nerbrand Öresundsbrons betydelse när hon i **text 3** skriver ”För den fasta länken till Europa har verkligen fått stor praktisk och symbolisk betydelse för miljontals människor, inte bara i Öresundsregionen”. Brons praktiska betydelse målas visserligen upp ofta i båda texterna, men det är den symboliska betydelsen som är det genomgående fokuspunkten i båda narrativen.

Olikheterna i texternas narrativ återfinns i huvudsak i deras geografiska utgångspunkt. **Text 2** är skriven av Malmös kommunalråd Katrin Stjernfeldt Jammeh och Köpenhamns överborgmästare Frank Jensen, således är fokus genomgående på dessa två städer och den gemensamma region som man tillhör. I **text 2** är fokus, och till och med en av textens huvudpoänger, att bron har en stor betydelse för Sverige som land genom att vara den viktigaste länken, såväl fysiskt som symboliskt, till Kontinentaleuropa. Detta visas tydligt i ingressen då skribenten Sofia Nerband skriver: ”Vid invigningen fanns en storslagen vision om en region där människor skulle tala ”öresundska”, men den fasta förbindelsen knöt framförallt **Sverige** närmre världen”. Här tydliggörs den största skillnaden mellan de två texternas narrativ om Öresundsbrons betydelse. I **text 2** målas det upp en bild av en framtidsregion som kommer stå i centrum för såväl kulturell som ekonomisk utveckling, medan det argumentet snarare används som slagträ i **text 3** Nerbrand menar att det Öresundsbron istället blev var en länk för Sverige till resten av Europa, inte en länk som binder samman en transnationell region.

6. Avslutande diskussion

Som analysen tydligt visar är texternas narrativ alla på något sätt relaterade till Öresundsbronns betydelse eller med Öresundsbron som berättelsens protagonist. Det här avslutande diskussionskapitlet bidrar visserligen med att vara en sammanställande sluttext för att tydligt relatera analysens resultat till arbetets syfte, men framförallt syftar det här diskussionskapitlet till att placera texternas narrativ till en större historisk och kulturell kontext samt diskutera dem utifrån dels den historiska kontextualiseringen, dels det teoretiska ramverket som presenterades i det omfattande teorikapitlet. En del av analysens slutsats är, som konstaterat ovan, att texterna kan delas in i två analytiska grupper. **Text 1** och **text 4** kan till stor del kan behandlas utifrån liknande analytiska perspektiv och detsamma gäller **text 2** och **text 3**. Genom att analysera texterna i par framkommer de analytiska likheterna och skillnaderna på ett tydligare sätt och kan på så sätt bidra till en djupare analytisk diskussion. Detta avslutade kapitlet kommer struktureras med en reflekterande diskussion om först **text 1** och **text 4**, sedan **text 2** och **text 3**. Diskussionen kommer göras med hänvisningar till, och med vetenskaplig grund av, teorikapitlet, i huvudsak den historiska kontextualiseringen och den teoretiska genomgången av begreppet kollektiv identitet.

I såväl **text 1** som **text 4** utgår skribenterna tydligt från ett Malmöperspektiv och skriver texter som skildrar den idealistiska framtidsdrömmen som Öresundsbron och Öresundsregionen utlovade för såväl staden Malmö som regionen Öresund. **Text 1** ger tydligt uttryck för narrativet om Öresundsbronns betydelse för Malmö som en stad i identitetsmässig förändring. Skribenten Fredrik Gertten beskriver 90-talets Malmö som en stad med hög arbetslöshet, industrier som håller på att dö ut och en befolkning som minskat med 30 000 människor på tjugo år. Som beskrivet i den historiska kontextualiseringen, blev Öresundsbron en symbol för den här övergången som Malmö gjorde under millenniumskiftet. Från att ha varit en djupt rotad arbetarhamnstad med genom hög arbetslöshet transformerades staden till en mångkulturell universitetsstad med femton minuter till kontinenten. På ett liknande sätt poängterar Per Svensson i **text 4** Öresundsbronns betydelse för Malmös identitetsmässiga förflyttning när han beskriver 80- och 90-talets Malmö som ”ett industrivrak i trådsliten grå kostym” och som ”en föredetting”, som sedan, med bron ”hade fått en framtid”.

Frågan om hur en stad förändrar sin identitet är intressant och kan kopplas till Michael Billigs teori om banal nationalism. Tanken med att applicera Billigs teori om banal nationalism är att

komma åt den symboliska aspekten av en nationell identitet. Symboler som flaggor, märken, emblem eller liknande påminner oss dagligen om vilken nationell gemenskap vi tillhör. Öresundsbron, precis som andra byggnader och institutioner som Turning Torso eller Malmö universitet, blev på liknande sätt tydliga markörer för Malmös modernisering och i förlängningen dess identitetsförflyttning. Per Svensson beskriver vikten av de här metaforiska symbolerna på ett utmärkt sätt i **text 4**.

”Hade Malmö plötsligt blivit en blomstrande idyll? Nej. Malmö var fortfarande en stad tyngd av problem. Men metaforer kan vara magiska och Öresundsbron (egentligen en bro plus en konstgjord ö plus en tunnel) var en mäktig metafor i stål och betong. Tillsammans med andra mäktiga metaforer som Turning Torso, Malmö högskola, falafeln, Citytunneln, Cardigans, Möllan och Zlatan skrevs den in i en dikt med påtaglig verkanskraft. Det är ju med ”verkligheten” och ”dikten” som med de olika delarna av ett brobygge – till sist bildar de en ny helhet”

Banala identitetsmarkörer, eller i Billigs fall definierat som ”everyday nationalism”, är en viktig komponent i skapandet och reproducerandet av en identitet. Genom att exempelvis skapa en kommunslogan som ”Malmö – mångfald, möten och möjligheter”, skapar man från politiskt bidrar man aktivt till skapandet av en ny identitet. Istället för att vara den hårt arbetande, gråa hamnstad man tidigare varit, blev Malmö, mycket tack vare symboler som Öresundsbron, en stad med en identitet som präglas av möjligheter och mångfald.

Narrativen som ges uttryck i **Text 2** och **text 3** går att koppla till byggandet av en transnationell region. Som konstaterat i den historiska kontextualiseringen och i underkapitlet om symbolanvändning så har Öresundsförbindelsen varit en central symbol för byggandet av en tillhörighetskänsla för en nyskapad geografisk region. Begrepp som ”Öresundska” eller ”Öresundsbo” återkommer ofta i narrativet om en gemensam Öresundsregion, kopplat till det regionala, transnationella identitetsskapandet. Sofia Nerbrand skriver i **text 3**, visserligen som kontrast till hennes huvudsakliga narrativ om Öresundsbrons betydelse för Sverige, om viljan att skapa en enhetlig region som skulle tala ”öresundska”. I **text 2** beskriver de socialdemokratiska politikerna hur Öresundsbron för 20 år sedan ”knöt samman två länder, två folk och två kulturer”. I sann politisk anda slår man dessutom fast att ”Köpenhamn och Malmö kommer att stå i centrum av en nordeuropeisk storregion”. Narrativen som formuleras i **text 1** och **text 4** är exempel på hur Öresundsbron fungerat som en symbol för att skapa denna imaginära gemenskap. Där de två texterna skiljer sig åt är i huruvida denna regionala gemenskap existerar eller inte. De socialdemokratiska politikerna i **text 2** hävdar att den gör det, Sofia Nerbrand i **text 3** hävdar snarare att Öresundsbron blivit en centralgestalt för Sverige

genom att vara den tydliga länken ut till kontinentala Europa. Oavsett om det finns en gemensam regional identitet och gemenskap kan man konstatera att drömmarna om en gemensam Öresundsregion där människor pratar ”öresundska” har fallerat och regionen marknadsförs numera istället som ”Greater Copenhagen”.

Förbindelsen mellan Danmark och Sverige har dock genom historien varit en viktig symbol för producerandet och reproducerandet av den ”öresundska” identiteten. Öresundsregionen är, som därför en speciell region eftersom det är en region som genom årtionden av politiska åtgärder med syfte att faktiskt konstruera en ny transnationell region. Just skapandet av en sådan regional identitet kan kopplas till teorier om kollektiv identitet och Benedict Andersons teori om föreställda gemenskaper. Som beskrivet i teorikapitlet handlar Andersons teori om den föreställda komunitet och gemenskap som skapas mellan människor inom ett visst geografiskt område. Även om Anderson i huvudsak utgår från nationer och nationell gemenskap, går teorin utmärkt att applicera på exempelvis en stad eller en regions identitet. Precis som narrativen i de två texterna visar var, och är, Öresundsbron en central symbolisk byggsten för skapandet av en ny form av imaginär gemenskap. Genom att fästa imaginära konstruktioner om tillhörighet vid gemensamma fysiska objekt som exempelvis Öresundsbron, blir också den gemensamma identiteten lättare att producera och reproducera. Därför blir också bron en så viktig symbol för skapandet av den transnationella regionen Öresund.

För att avslutningsvis återkoppla till arbetets primära och sekundära syften kan man, genom en djupgående analys av texterna som studerade texternas narrativ utifrån tre tidsmässiga kategorier, konstatera att det går att identifiera sex huvudsakliga narrativ. De sex huvudsakliga narrativ som uttrycks i texterna är:

- Narrativet om Öresundsbrons betydelse för Malmös identitetsmässiga förändring.
- Narrativet om Öresundsbron som en symbol för en misslyckad politisk vision om öppna gränser
- Narrativet om Öresundsbron som identitetsmässig symbol för skapandet av en transnationell region.
- Narrativet om Öresundsbron som en symbol för ett dysfunktionellt regionalt samarbete.
- Det politiska narrativet om Öresundsbrons betydelse för den framtida utvecklingen av regionens två största städer, Malmö och Köpenhamn.
- Narrativet om Öresundsbrons betydelse för Sverige som en symbolisk länk till kontinentala Europa.

De sex narrativen har, som konstaterat i analysen, flera likheter och skillnader. Den huvudsakliga skillnaden mellan de olika narrativen är att de alla berättar helt olika historier om sitt specifika samhällsfenomen. Den största likheten är dock att vare sig det är ett politiskt narrativ om bronns betydelse för regionen, eller ett kritiskt narrativ om bron som en symbol för ett brustet regionalt samarbete, så fungerar Öresundsbron i samtliga sex fall som en symbolisk huvudpunkt för berättelsen. För att besvara arbetets sekundära syfte kan man också konstatera att de fyra opinionstexterna och dess sex narrativ absolut är representativa för såväl den historiska kontexten om Öresundsbron som den kulturella kontexten om identitet och symbolanvändning. Avslutningsvis kan man konstatera att det är fascinerande att Öresundsbron berör så pass mycket som den gör, och precis som arbetets historiska contextualisering visar så har Öresundsförbindelsen berört politiker, samhällsdebattörer, forskare, journalister och vanliga samhällsmedborgare långt före en faktiskt Öresundsbro överhuvudtaget var påtänkt.

7. Förslag på vidare forskning

Denna studie har i huvudsak behandlat fyra utvalda texter om Öresundsbron från en specifikt angiven tidsram och är givetvis inte representativ för alla röster och åsikter om Öresundsbrons symboliska eller praktiska betydelse. En möjlighet för att i framtiden utveckla studien skulle därför exempelvis vara att analysera ett större urval av texter utifrån en bredare tidsram. Ett exempel på hur det skulle kunna genomföras skulle vara att analysera texter från tre olika tidpunkter i Öresundsbrons historia. På så sätt skulle studien kunna vara mer representativ för olika tidsmässiga epoker och därmed också fler röster kunna lyftas och analyseras. Ett annat förslag är att göra en etnologiskt baserad studie med i huvudsak djupgående, kvalitativa intervjuer av människor som lever och verkar i Öresundsregionen. På så sätt skulle man kunna få tillgång till den mer vardagliga aspekten och därmed möjligheten att göra en djupare studie av Öresundsbrons betydelse. Ett avslutande förslag på vidare forskning är att göra en kvantitativ medieanalys av nyhetsrapporteringen om Öresundsbron och på så sätt få möjlighet att studera hur den objektiva mediebevakningen förändrats över tid.

Bibliografi

Primärkällor

Gertten, Fredrik. ”Det skulle bli våra drömmars bro”. *Sydsvenskan*, 3 juli, 2020.

Jensen, Frank & Stjernfeldt Jammeh, Katrin. ”Låt den senaste tidens gränsbarriärer bli en påminnelse om vikten av ett aktivt arbete för att fördjupa integrationen mellan Malmö och Köpenhamn”. *Sydsvenskan*, 1 juli, 2020.

Nerbrand, Sofia. ”Länken till kontinenten berikar hela Sverige”. *Dagens Nyheter*, 2 juli 2020.

Svensson, Per. ”Vi hade en gång en Öresundsbro”. *Dagens Nyheter*, 1 juli 2020.

Tryckta sekundärkällor

Anderson, Benedict. *Imagined Communities*. London: Verso, 2016.

Billig, Michael. *Banal Nationalism*. London: Sage, 1995.

Denk, Thomas. *Komparativ metod – förståelse genom jämförelse*. Lund: Studentlitteratur, 2002.

Graf, Bernhard. *Bridges that changed the world*. München: Prestel Verlag, 2005.

Ejvegård, Rolf. *Vetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur, 1996.

Falkheimer, Jesper. ”Från Öresundsregionen till Greater Copenhagen”. I *Checkpoint 2020: Människor, gränser och visioner i Öresundsbronns tid*, redigerad av Markus Idvall, Anna Palmehag och Johan Wessman, 57–69. Lund och Göteborg: Centrum för Öresundsstudier och Makadam förlag, 2020.

Idvall, Markus och Palmehag, Anna. ”Checkpoint 2020: inledning”. I *Checkpoint 2020: Människor, gränser och visioner i Öresundsbronns tid*, redigerad av Markus Idvall, Anna Palmehag och Johan Wessman, 11–17. Lund och Göteborg: Centrum för Öresundsstudier och Makadam förlag, 2020.

Johansson, Anna. *Narrativ teori och metod*. Lund: Studentlitteratur, 2005.

Nilsson, Fredrik. *När en timme blir tio minuter - En studie av förväntan inför Öresundsbron*. Lund: Historiska Media, 1999.

Petersson, Bo & Robertson, Alexa. *Identitetsstudier i praktiken*. Malmö: Författarna och Liber AB, 2003.

Robertson, Alexa. ”Narrativanalys”. I *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, redigerad av Göran Bergström och Kristina Boréus, 219–263. Lund: Studentlitteratur, 2005.

Wessman, Johan. "Tjugo år med bron: epilög". I *Checkpoint 2020: Människor, gränser och visioner i Öresundsbrons tid*, redigerad av Markus Idvall, Anna Palmehag och Johan Wessman, 203–219. Lund och Göteborg: Centrum för Öresundsstudier och Makadam förlag, 2020.

Elektroniska sekundärkällor

Anssi Paasi, "Region and place: regional identity in question", *Progress in Human Geography* 27,4 (2003), pp. 475-485.

Dominic Medway & Gary Warnaby, "Bridges, place representation and place creation", *Royal Geographical Society* 40.4, (2008), pp. 510-519

Gert-Jan Hospers, "Borders, Bridges and Branding: The Transformation of the Øresund Region into an Imagined Space", *European Planning Studies*, Vol. 14, No.8, (September 2006), pp. 1015-1033.

Gregg Bucken-Knapp, "Testing Our Borders: Questions of National and Regional Identity in the Øresund Region", *Journal of Baltic Studies*, Vol. 33, No. 2, Special Issue - Baltic Sea Region: Territoriality, Multilevel Governance and Cross-border Networks (summer 2002), pp. 199-219

Nationalencyklopedin. "Symbolantropologi", hämtad 7 maj, 2021. <https://www-nej.se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/1%C3%A5ng/symbolantropologi>

Orvar Löfgren, "Island Magic and the Making of a Transnational Region", *The Geographical Review*, Vol. 97, (April 2007), pp. 244-259.

Reepalu, Ilmar. "Skåne förlorare efter tio år med bron". Intervjuad av Mattias Magnusson, *Svenska Dagbladet*, 1 juli, 2010. <https://www.svd.se/skane-forlorare-efter-tio-ar-med-bron>

Trendell, Andrew. "Manic Street Preachers unveil new video, announce futurology details". *Gigwise*, 28 april, 2014. <https://www.gigwise.com/news/90527/Manic-Street-Preachers-unveil-new-video-announce-Futurology-details#RYoY7GIJqzjo4KpP.99>

Visit Skåne. "The Øresund Bridge". Hämtad 2 maj, 2021. <https://visitskane.com/sv/classic-attractions/oresund-bridge>